

# “ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ,”

ՀԱՅԿԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԹԵՐԹ

ԽԸ. ՏԱՐԻ — 1934

Կը խմբագրուի եւ կը հրատարակուի  
ՄԻԽԻԹԱՐԻՏԵՆ ՄԻԵՐՆՈՒԹԵՆԸ ԿՈՂՄԱՆԷ Ի ՎԻԵՆԱՆ  
աշխատակցութեամբ ազգային եւ օտար Բանասէրներու:

Որպէս զի աւելի մատչելի դառնայ Ուսումնասիրութիւն  
օտարալեզու արեւելագէտներուն, Խմբագրութիւնս  
շարունակաբար պիտի ներկայացնէ նաեւ կարեւոր  
բանասիրական յօդուածներուն համառոտ մէկ ամփո-  
փումը, միջազգային որ եւ է լեզուաւ:

Բաժանորդագիւնն է ամէն նոյնի  
համար՝ 1 ֆրանկ ստերլինգ, կամ յօյն:

Մեր հասցէն՝

REDACTION DE LA REVUE “HANDES AMSORYA,”  
VIENNE (Autriche), VII., Mechitharistengasse 4.

## ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՅՈՂ ՆԵՐՈՒՆ

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՅՈՂ 1934

ՏԱՐԻՆՅ ԲԱՅԱՆՈՒԹԵՐԹԵՆ

“Հանդէս Ամսօրեայ” հայագիտական ուսումնասիրութիւն կը թեւակոխէ իւր  
կեանքի 48րդ հասակը: Իւր ետեւ ունի գրական-բանասիրական գործունէութեան  
երկար շարք մը տարիներու, ուր քրտնալից աշխատած է ի նպաստ հայ քաղաքա-  
կրթութեան, լուսաւորելու անցեալին մութ ծալքերը, այլ եւ այլ ուսումնասիրութիւն-  
ներով եւ հետազօտութիւններով:

Յանձն առաւ առ այս ամէն զոհողութիւն: Բայց չգտաւ քաջալերութիւն. չգտաւ  
ընթերցողներու շրջան: Չեղաւ հնարաւորութիւն ոչ միայն տարիներու ընթացքին  
ընդարձակել ուսումնասիրութիւն ծաւալը, այլ եւ ահա հարկի մէջ կը գտնուի նորա-  
գեցնել թերթին ծառայը քառորդով:

Թէ հարուստն եւ թէ գրագէտը տնտեսական տագնապը պատճառ ըրին հրա-  
ժարելու ուսումնասիրութիւն բաժանորդագրութենէն: Այսպէս թերթին հրատարա-  
կութեան քովանդակ ծախքերը ծանրացան Խմբագրութեանս ուսին: “Հանդէս  
Ամսօրեայ” ի 1933 տարեշրջանը ահաւոր քացով կը փակէ իւր հաշուեկշիռը:

Տնտեսական այս տագնապին անկարող շարունակել ուսումնասիրութիւն հրատա-  
րակութիւնը նոյն ծաւալով, 6 թերթով պակաս լոյս պիտի տեսնէ ժամանակ մը,  
մինչեւ որ քարուքին տնտեսական պայմանները, մինչեւ որ ամի ուսումնասիրութիւն  
բաժանորդներու թիւը:

Անշուշտ մեծ կորուստ է հայագիտութեան համար այս վեց թերթերու պակասը,  
մանաւանդ ներկայ շրջանին, ուր այնքան անուշադրութեան են մատնուած հայա-  
գիտական-բանասիրական ուսմունքները:

Խմբագրութիւնս աւելին չէ կարող ընել ինքնօգնութեամբ: Պատրաստ է ինքը  
տանի գրական աշխատանքները ամենայն սիրով, եթէ կարողները յանձն առնեն  
հոգալ նիւթական ծախքերը:

Բաժանորդագրութեան տարեկան գինն է £ 1.—:

Խմբագրութիւն “ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ,” ի:

# “HANDES AMSORYA,”

MONATSSCHRIFT FÜR ARMENISCHE PHILOLOGIE

XLVIII. JAHRGANG — 1934

Herausgegeben und redigiert von der  
MECHITHARISTEN - KONGREGATION IN WIEN  
unter Mitwirkung zahlreicher Armenisten.

Um unseren nichtarmenischen P. 7. Abonnenten  
die Benützung unserer Zeitschrift zu erleichtern,  
werden wir fortlaufend von den wichtigen philo-  
logischen Abhandlungen ein kurzes Resumé in einer  
europäischen Sprache geben.

Preis dieses Jahrganges £ 1.—.

Unsere Adresse:

REDACTION DE LA REVUE “HANDES AMSORYA,”  
VIENNE (Autriche), VII., Mechitharistengasse 4.

## ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՅՈՂ ՆԵՐՈՒՆ

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՅՈՂ 1934

ՏԱՐԻՆՅ ԲԱՅԱՆՈՒԹԵՐԹԵՆ

“Հանդէս Ամսօրեայ” հայագիտական ուսումնասիրութիւն կը թեւակոխէ իւր  
կեանքի 48րդ հասակը: Իւր ետեւ ունի գրական-բանասիրական գործունէութեան  
երկար շարք մը տարիներու, ուր քրտնալից աշխատած է ի նպաստ հայ քաղաքա-  
կրթութեան, լուսաւորելու անցեալին մութ ծալքերը, այլ եւ այլ ուսումնասիրութիւն-  
ներով եւ հետազօտութիւններով:

Յանձն առաւ առ այս ամէն զոհողութիւն: Բայց չգտաւ քաջալերութիւն. չգտաւ  
ընթերցողներու շրջան: Չեղաւ հնարաւորութիւն ոչ միայն տարիներու ընթացքին  
ընդարձակել ուսումնասիրութիւն ծաւալը, այլ եւ ահա հարկի մէջ կը գտնուի նորա-  
գեցնել թերթին ծառայը քառորդով:

Թէ հարուստն եւ թէ գրագէտը տնտեսական տագնապը պատճառ ըրին հրա-  
ժարելու ուսումնասիրութիւն բաժանորդագրութենէն: Այսպէս թերթին հրատարա-  
կութեան քովանդակ ծախքերը ծանրացան Խմբագրութեանս ուսին: “Հանդէս  
Ամսօրեայ” ի 1933 տարեշրջանը ահաւոր քացով կը փակէ իւր հաշուեկշիռը:

Տնտեսական այս տագնապին անկարող շարունակել ուսումնասիրութիւն հրատա-  
րակութիւնը նոյն ծաւալով, 6 թերթով պակաս լոյս պիտի տեսնէ ժամանակ մը,  
մինչեւ որ քարուքին տնտեսական պայմանները, մինչեւ որ ամի ուսումնասիրութիւն  
բաժանորդներու թիւը:

Անշուշտ մեծ կորուստ է հայագիտութեան համար այս վեց թերթերու պակասը,  
մանաւանդ ներկայ շրջանին, ուր այնքան անուշադրութեան են մատնուած հայա-  
գիտական-բանասիրական ուսմունքները:

Խմբագրութիւնս աւելին չէ կարող ընել ինքնօգնութեամբ: Պատրաստ է ինքը  
տանի գրական աշխատանքները ամենայն սիրով, եթէ կարողները յանձն առնեն  
հոգալ նիւթական ծախքերը:

Բաժանորդագրութեան տարեկան գինն է £ 1.—:

Խմբագրութիւն “ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ,” ի:

Ն Ո Ր Հ Ր Ա Տ Ա Ր Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

(Խմբագրող թիւանս ուղարկուած :)

материалы по исследованию озера Севан и его бассейна. Под редакцией проф. В. Г. Глушкова и завед. Севанским Бюро В. К. Давыдова. Часть III, выпуск 3. Н. Т. Николаев и Г. И. Орлов: Снеговой покров в бассейне озера Севан = Նրբեր Սեվանայ լճի եւ նրա աւազանի ուսումնասիրութեան. մասն Գ. Հրատ. 3. Ն. Գ. Նիկոլայեվ եւ Գ. Ի. Օրլով, Ջրերի սաւանր Սեւանայ լճի աւազանում: Эривань, 1932, 8°, էջ 65: Գինն՝ 1 րուբլի:

еликян Сп., Гаммы армянской народной песни. Эривань, 1932, 8°, էջ 34: Գինն՝ 75 կոպ.:

bath P. Paul, Bibliothèque de Manuscrits —, prêtre syrien d'Alep. Catalogue, tome I—II. Le Caire, 1928, p. 205 + 256.

— Vingt traités philosophiques et apologetiques d'auteurs arabes chrétiens du IX<sup>e</sup> au XIV<sup>e</sup> siècle. Publié et annoté par — —. Le Caire, 1929, p. 206.

— «L'Arrivé au but dans l'art de la littérature». Ouvrage sur la rhétorique par Germanos Farhat. Extrait du Bulletin de l'Institut d'Egypte, t. XIV.

— Manuscrit arabe sur la Pharmacopée hippiatrice, avec 3 planches. Découvert par —. Extrait du Bulletin de l'Institut d'Egypte. Le Caire, 1932.

Баид-Аллах бен Гибраил бен Бахтичюу, Ar-Raoudat at-tibbiyya. (Le jardin médical.) Texte arabe publié... par le P. P. Spath. Le Caire, 1927, p. 73.

Траité sur l'âme, par Bar-Hebraeus, mort en 1286. Texte arabe publié... et annoté par le P. Paul S bath. Cairo, 1928, p. 65.

Աղաքօսի Գ. Երուսնդ, Յորենի մշակութիւն. Կործնական հոդադործութիւն: Նիս, տպ. Տէր-Յակոբեան, 1933, էջ 244: Ձրի:

Արատուադ Արքեպ. Նկարագիր Օչին թագաւորի ձեռագիր ժամագիրքին. 1319: Հաւանութիւն Ս. Բառասնից եկեղեցւոյ ձեռագիրքէս, թիւ 6: Նկարագրեց — —: Անթիւ լիսս-Լիբանան, 1933, էջ ԺԲ + 104: Գինն՝ 12 Փր.: Գիմեմլ՝ Mgr. Ardavazt Surmeyan, B. P. 133, Alep (Syrie).

«Գոյամարա» օրացոյց 1934: Հրատ. Հ. Յ. Դ. պատանեկան միութեան Ի Մարտէլ: Պարիս, տպ. Յ. Ճարեան (1933):

Թէօլէօլեանի Միլիսս, Վահան Թէքէեան: Կ.Պ. 1833, էջ 31: Գինն՝ 2 Փր.:

Կիրակոսեանի Գարեգին քնն. Յ., Բառարան պարսկերէն-հայերէն: Կաղմեց — —: Ջուղա-Սպահան, 1933, էջ X + 790:

Նարդունի Շաւարշ, Մեղեդիներ, մեղեդիներ... (Հէքեաթ եւ բանաստեղծութիւն): Պարիս, 1933, էջ 220: Գինն՝ 15 Փր.:(«Մատենաշար Յառաջ», թիւ 1:)

Պօղոսեանի Յովհ., Արդի Հայաստանը: Կաղմեց — —: Գահիրէ, տպ. Սահակ-Մեսրոբ, 1933, էջ 112, պատկերազարդ: Գինն՝ 12 Փր.:

Վարանդեանի Միխայէլ, Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւն: Հա. Ա.: Պարիս, 1932, էջ 510: Հեղինակին լուսանկարով:

Օրացոյց 1934: Պարիս, Հրանտ-Սամուէլ:

Macler Frédéric, Chrestomathie de l'arménien moderne avec vocabulaire, publié par — —. [Bibliothèque de l'École Nationale des langues vivantes.] P. Geuthner, 1932, p. 400.

— — Contes, legendes et épopée populaires d'Arménie. II. Légendes. Traduits ou adaptés de l'arménien par — —. [Les joyaux de l'Orient, tome XVI.] P. Geuthner, Paris, 1933, p. 235.

M. van den Oudenrijn, La version arménienne du Supplementum ad tertiam partem S. Tomae. Ext. ex Angelicum, ann. X, 1933, fasc. 1, p. 23.

— — Die Miabanoghq von Qrhmay und ihre literarische Tätigkeit. Արտպ. Ի թերթէն Studia Catholica, 8. Jahrg., Մայիս, 1932, p. 241—264.

Simon Jean S. J., Répertoire des Bibliothèques publiques et privées d'Europe contenant des manuscrits arméniens. Extrait de „Orientalia“, vol. II, fasc. 3, p. 231—250.

Weitzmann Kurt, Die armenische Buchmalerei des 10. und beginnenden 11. Jahrhunderts. Von — —. Bamberg 1933. [Istanbuler Forschungen, Bd. 4.] S. 25, 14 Tafeln. Գինն՝ RM 11.—.

- Werfel Franz, Die vierzig Tage des Musa Dagh. Roman von — —. Վիեննա 1933, 2 հտ., էջ 484 + 557 (հրատ. Paul Zsolnay).
- W ójcik-Keuprulian, Dr. B., Ormanie Polscy, z cyklu: Obrazki Obyczajowe. Nr. 57. [Biblioteka szkoły Powszechniej.] Lwów, 1933, էջ 40, պատկերազարդ :
- Գարամանեան Սիմօն, Գրական Տարեցոյց 1934: ԺԵ. տարի: Կ. Պոլիս, 1933: Գինն՝ 8 Ֆր.:
- Գուրեան Եղ., Ամբողջ երկեր: Բ. Հայոց հին կրօնը կամ Հայկական Դիցաբանութիւնը: Երուսաղէմ, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ Ժ + 160: Գինն՝ 10 Ֆր.: [Դուրեան մատենադարան, Թիւ 3:]
- Ելիբեկեան Հ., Աշխարհագրութիւն, դասագիրք տարրական դպրոցների համար: Բ. մաս: Թրգմ. — —: Երեւան, Պետկ. Հրատ., 1933, էջ 152: Գինն՝ 1.50 ռ.:
- Զարդարեան Վահան, Յիշատակարան (1512—1933): Նշանաւոր Ազգայինք Զ.: Յիշատակարան մատենաշար, Թ. 21: Գ. հտր.: Գահիրէ, 1933, էջ 1—16: Գինն՝ 2.50 Ե. Գ.:
- Զարեան Նաիրի, Հատուածներ. Բանաստեղծութիւններ: Երեւան, 1933: 8<sup>0</sup>, էջ 278: Գինն՝ 5 ռ.:
- Էդիկեան Գ., Շրիֆտի դիւրընթեքնելիութիւնն: Երեւան, 1933: 4<sup>0</sup>, էջ 40:
- Ընդհանուր տեղեկագիր եւ հաշուեկշիռ: 27րդ շրջանի (1932): [Հայկ. բարեկործ. ընդհ. միութեան:] Պարիս, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 97. հաշուետախտակ:
- Թադէոսեան Ս., Գիւղատնտեսական կենդանիների բուժումը: Երեւան, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 252: Գինն՝ 6 ռ.:
- Լիակատար Յուլիանի գիրքերու սրբոյ Յակոբեանց սպարանին 1833—1913: Երուսաղէմ, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 40:
- Ծրագիր Միջնակարգ դպրոցների: Գ. Պրակ, Աշխարհագրութիւն, 5—8րդ խմբերի համար: Երեւան, Պետկ. Հրատ., 1933, էջ 150: Գինն՝ 1.50 ռ.:
- Կարանով Ա. Ն., Մարդու անատոմեան եւ Ֆիզիոլոգիան: Երեւան, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 216: Գինն՝ 3 ռ.:
- Կարապետեան Ս., Կաթնատու կովի կերակրումն ու խնամքը: Երեւան, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 74: Գինն՝ 1.50 ռ.:
- Կիւնք ու Արուեստ: Տարեգիրք, Գ. տարի 1934: Պարիս, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 160: Գինն՝ 25 Ֆր.:
- Հայ դրականութեան պատմութիւն: Բ. հտ. Ռուսահայ դրականութիւն 30—60 թուականներ. խմբագրութեամբ Դր. Սիմոնեանի, Հ. Գիւլիքեւսեանի, Գ. Վանդրեցու: Երեւան, 1933, էջ 350: Գինն՝ 8 ռ.:
- Հապոնցիկով Ն. Ա., Հանրահաշուական խնդիրները ժողովածու: Ա. մաս: Միջնակարգ դպրոցների համար: Երեւան, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 128: Գինն՝ 2 ռ.:
- Հացուհի Հ. Վարդան Վ., Ուղղագրութիւն եւ Առողջանութիւն հայերէնի: Վենետիկ 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 372:
- Ղազարեան Ե., Viciaի նոր տեսակը: Երեւան 1933, էջ 15:
- Մանուէլեան Մ., Անապատը կը ծաղկէ Երեւան, 1933, էջ 144: Գինն՝ 2.50 ռ.:
- «Մասիս» Տարեգիրք, Ա. տարի, 1934: Մ. Ֆրա, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 320: Գինն՝ 30 Ֆր. պատկերազարդ: [Մատենաշար «Մասիս» Թիւ 3:]
- Մարքս Կ., Կապիտալ. I.: Երեւան, 1933 էջ XL + 746: Գինն՝ 20 ռ.:
- Յարութիւնեան Գ., Աշնանային ցորենի մշակութիւնը: Երեւան, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 62:
- Յորելեան Վահան Թէքէեանի քառասնամեակ դրական գործունէութեան: Պարիս, 1933 էջ 68:
- Նազարեան Ե., Յուլիանի քերական պատմութիւնը: Երեւան, 1933 էջ 16:
- Նիկոլսկի Ն. Մ., Պատմութիւն. Հին Արեւելք, անտիկ աշխարհ: Երեւան, 1933, էջ 312: Գինն՝ 3 ռ.:
- Շանսոր Ֆ., Մարդ Ատուածը, Վէպ: Գահիրէ, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 404: Գինն՝ 16 եգ. դր.:
- Ովսեանցիկով Մ., Հասարակագիտութիւն Գ. մաս: Երեւան, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 224: Գինն՝ 2.20 ռ.:
- Պարսամեան Մկրտիչ, Շաւարշ Նարդունի Պարիս, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 46: Գինն՝ 5 Ֆր. [Կապոյտ տետրակներ:]
- Պոլիպովսկի Մ. Ն., Ռուսաց պատմութիւն Ա.—Բ.: Երեւան, 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 398: Գինն՝ 4 ռ.:
- Պոպով Ի., Թուրքանութիւն, Դասագիրք Միջնակարգ դպրոցի համար: Երեւան 1933, 8<sup>0</sup>, էջ 206: Գինն՝ 2 ռ.: